

S/ Present i futur del cribratge del càncer de coll uterí a Catalunya

II Jornada Multidisciplinar del VPH

Paula Peremiquel-Trillas

Acadèmia de Ciències Mèdiques de Catalunya i Balears

03/10/2024

oficinacervix@iconcologia.net
paula.peremiquel@iconcologia.net

Conflictes d'interès

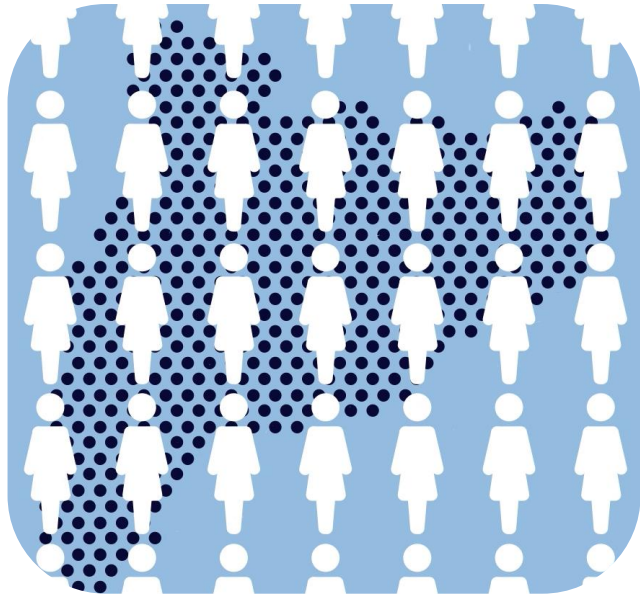
El PREC/ICO ha rebut subvencions per a la recerca sense restriccions i activitats educatives de MSD així com de Vitro per recerca sense restriccions, assistència a congressos i la realització d'activitats de formació continuada per a professionals sanitaris. Paula Peremiquel ha rebut honoraris de Werfen per la realització de formació a professionals sanitaris relacionada amb la detecció precoç del càncer de coll uter.

Agraïments

Professionals sanitaris implicats en la Detecció precoç del càncer de coll uterí a Catalunya

S/ El càncer de coll uterí a Catalunya

350 casos i
90 morts per
càncer de coll uterí
cada any

Font: Pla director d'oncologia, 2023

S/ Història del cribratge a Catalunya

Protocol de cribratge de 2006 (vigent fins 2023)

Cribratge oportunista, 25-65 anys - centrat en citologia cada 3 anys

BOE – Orden SCB/480/2019

Cribratge organitzat, 25-65 anys:

- Citologia: 25-29 anys cada 3 anys
- Prova de detecció del VPH: 30-65 anys cada 5 anys

Nou protocol 2023

Desplegament
VPH

2006

...

2019

2020

2021

2022

2023

2024

2025-29

Estudi pilot prova VPH a SAP Muntanya

Estudi pilot automostra a
SAP Delta de Llobregat

Programa poblacional amb
auto mostra
a SAP Delta
de Llobregat

Desplegament
poblacional

Principals novetats d'acord amb l'evidència científica disponible:

2023

- 1 Prova de detecció del virus del papil·loma humà (VPH) com a prova primària de cribratge per a les dones ≥ 30 anys.**
- 2 Implementació del **genotipat parcial** i de la **citologia** cervical com a proves de **triaatge**.**
- 3 Conducta clínica basada en el risc de tenir o desenvolupar lesions HSIL/CIN3+.**
- 4 Implementació d'un **programa** de detecció precoç del càncer de coll uterí **organitzat de base poblacional**.**
- 5 Implementar l'ús de l'**automostra** com a mètode per a l'obtenció de la mostra en les dones >30 anys.**

Algorismes de conducta clínica
Detecció precoç, seguiment i tractament

Avaluació periòdica i control de qualitat del Programa

Principals novetats d'acord amb l'evidència científica disponible:

2023

- 1 Prova de detecció del virus del papil·loma humà (VPH) com a prova primària de cribatge per a les dones ≥ 30 anys.**
- 2 Implementació del **genotipat parcial** i de la **citologia** cervical com a proves de **triatge**.**
- 3 Conducta clínica basada en el risc de tenir o desenvolupar lesions HSIL/CIN3+.**
- 4 Implementació d'un **programa** de detecció precoç del càncer de coll uterí **organitzat de base poblacional**.**
- 5 Implementar l'ús de l'**automostra** com a mètode per a l'obtenció de la mostra en les dones >30 anys.**

Algorismes de conducta clínica
Detecció precoç, seguiment i tractament

Avaluació periòdica i control de qualitat del Programa

Per poder garantir la qualitat, seguretat i implementació del nou protocol, el seu desplegament es farà per fases

1ª Fase Oportunista

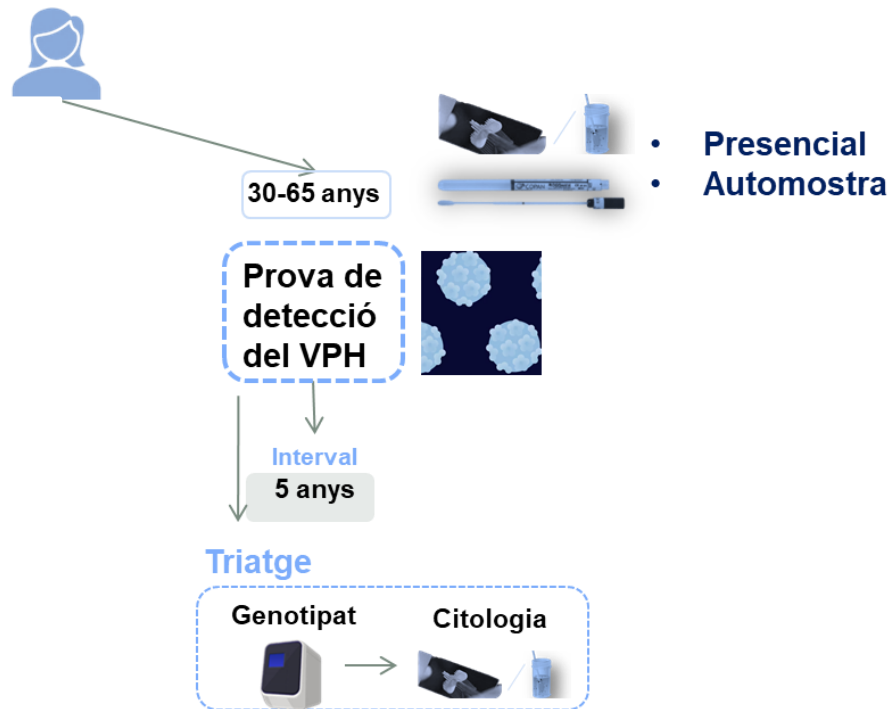
Novembre 2023 – Desembre 2024

A una visita a un centre d'Atenció a Salut Sexual i Reproductiva (ASSIR), una **professional sanitària** recull una mostra de cèl·lules del coll uterí per detectar la **presència del VPH**

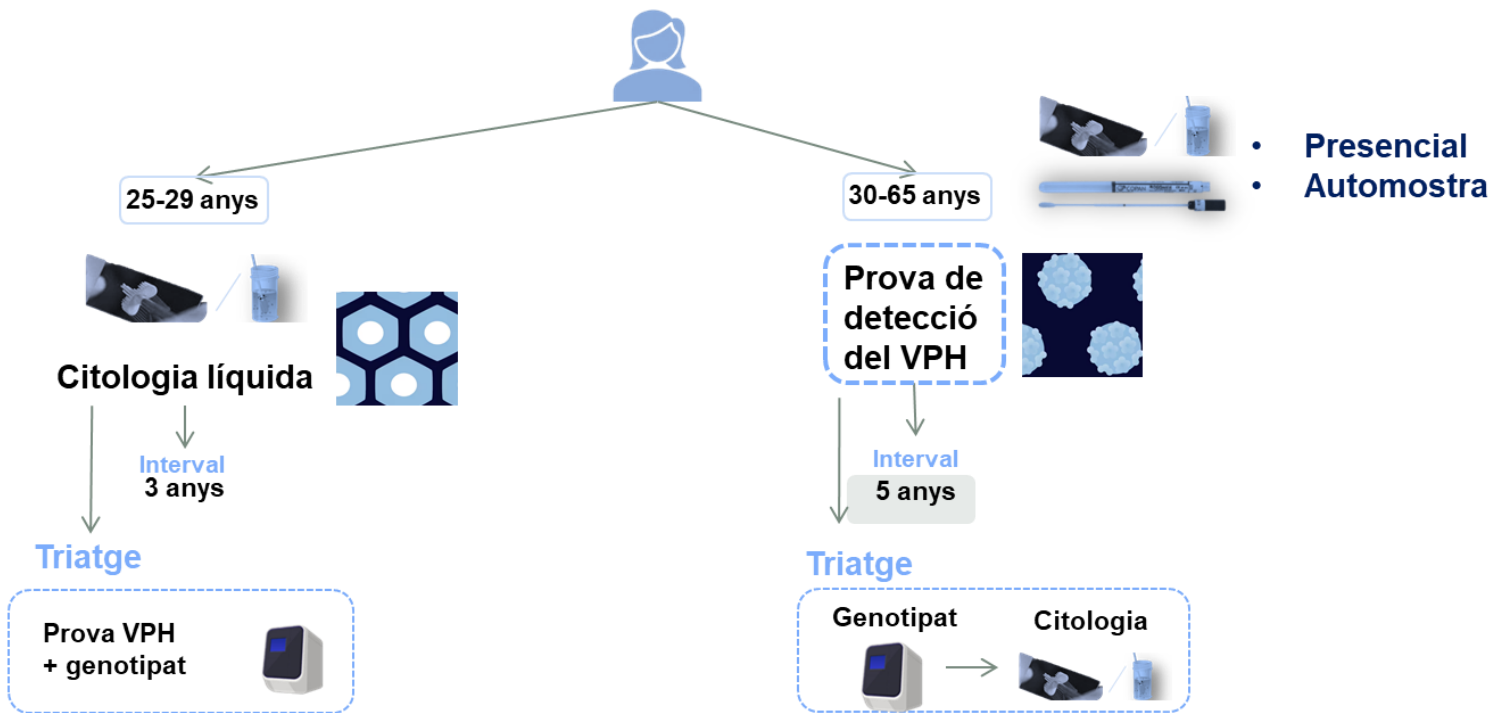

S/ Prova VPH ≥ 30 anys

S/ Prova VPH ≥ 30 anys

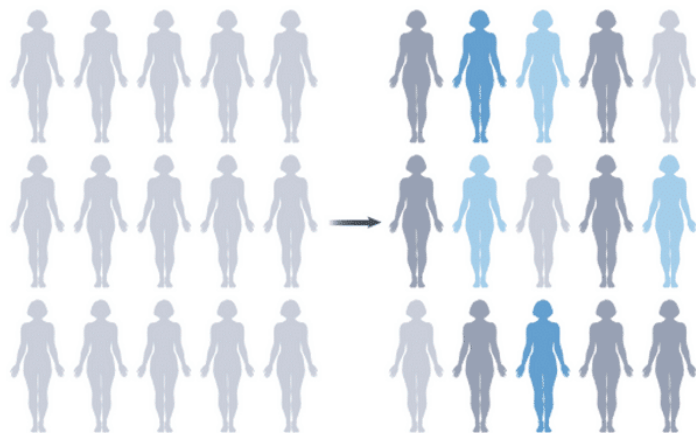
S/ Conducta clínica basada en el risc

HPV type	HPV species	IARC Group ^a	% HPV type prevalence in cancer	% HPV type prevalence in normal	Odds ratio	% Attributable (etiological) fraction
HPV16	α-9	Group 1	55.8	2.6	47.6	62.4
HPV18	α-7	Group 1	14.3	1	15.7	15.3
HPV45	α-7	Group 1	4.8	0.6	8.3	4.8
HPV33	α-9	Group 1	4	0.6	7.1	3.9
HPV58	α-9	Group 1	4	0.8	5.1	3.7
HPV31	α-9	Group 1	3.5	1	3.7	2.9
HPV52	α-9	Group 1	3.2	1	3.3	2.6
HPV35	α-9	Group 1	1.6	0.4	3.9	1.4
HPV59	α-7	Group 1	1.2	0.4	2.9	0.9
HPV39	α-7	Group 1	1.3	0.6	2.0	0.8
HPV68	α-7	Group 2A	0.6	0.4	1.5	0.2
HPV51	α-5	Group 1	1	0.9	1.2	0.2
HPV56	α-6	Group 1	0.8	0.6	1.3	0.2
HPV73	α-11	Group 2B	0.5	0.3	1.8	0.2
HPV26	α-5	Group 2B	0.2	0.1	4.1	0.2
HPV30	α-6	Group 2B	0.2	0.1	2.6	0.1
HPV69	α-5	Group 2B	0.2	0.1	1.4	0.1
HPV67	α-9	Group 2B	0.3	0.2	1.2	< 0.1
HPV82	α-5	Group 2B	0.2	0.1	1.2	< 0.1
HPV34	α-11	Group 2B	0.1	0.1	1.0	Not attributable
HPV66	α-6	Group 2B	0.3	0.6	0.4	Not attributable
HPV70	α-7	Group 2B	0.2	0.8	0.3	Not attributable
HPV53	α-6	Group 2B	0.5	1.1	0.4	Not attributable

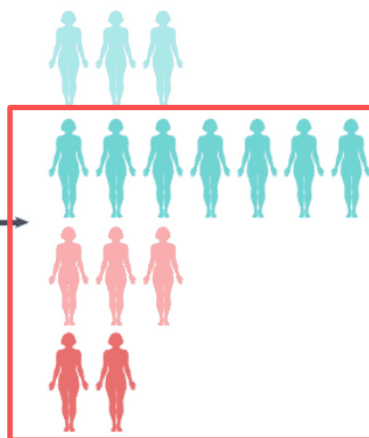
IARC Handbook 2022

L'estratificació del risc dels pacients condiciona l'estratègia de cribratge:

Avaluació del risc

Estratificació del risc

Cribratge segons el risc

Cada 3/5 anys

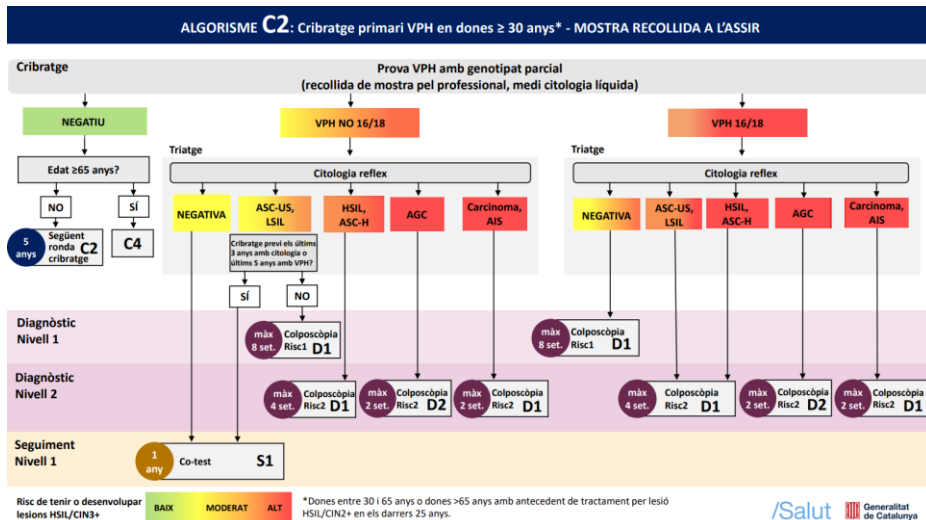
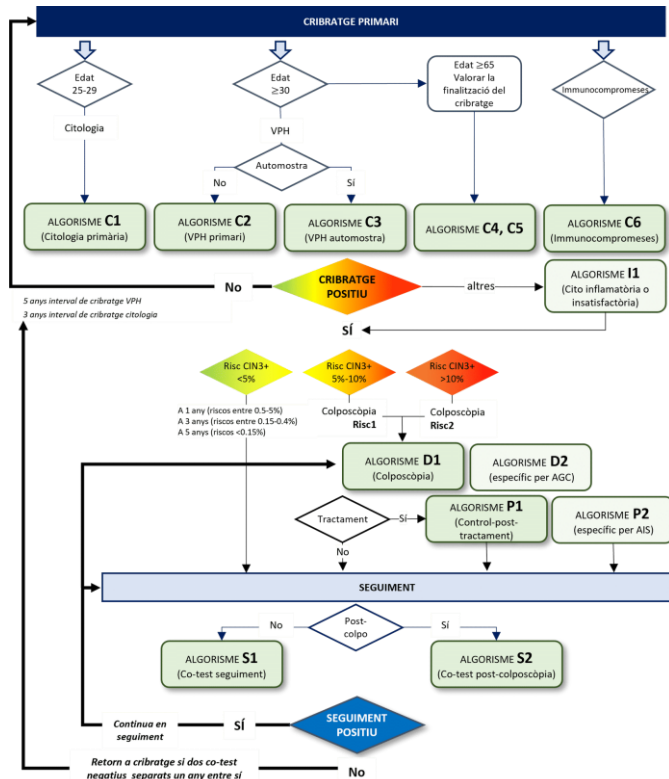
Cribratge d'intensitat reduïda

Cribratge intensificat

Tractament profilàctic (mèdic o quirúrgic)

Risc d'HSIL/CIN3+	Actuació clínica	Exemples
Baix (<0,15% de risc als 5 anys)	Següent cribratge als 5 anys	<ul style="list-style-type: none"> • <i>VPH negatiu (cribratge).</i>
Moderat – Baix (≥ 0,15 - 0,5% de risc als 5 anys)	Seguiment (o següent cribratge) als 3 anys	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Citologia negativa (cribratge).</i> • <i>Citologia ASC-US (cribratge) i VPH negatiu (triatge)</i>
Moderat (>0,5% - 5% de risc a 5 anys)	Seguiment a 1 any	<ul style="list-style-type: none"> • <i>VPH positiu (no 16/18) i citologia negativa, ASC-US o LSIL (triatge).</i> • <i>VPH negatiu i citologia ASC-US o LSIL (co-test en dones >65 anys que encara requereixen cribratge).</i> • <i>Citologia ASC-US (cribratge) i VPH positiu (no 16/18) (triatge)</i>
Moderat - alt (>5% - 10% de risc immediat)	Colposcòpia Risc 1* en un màxim de 8 setmanes	<ul style="list-style-type: none"> • <i>VPH 16/18 positiu i citologia negativa (triatge o co-test)</i> • <i>VPH positiu (no 16/18) i citologia, ASC-US o LSIL (triatge sense cribratge previ en els últims 5 anys amb VPH o els últims 3 anys amb citologia o co-test en dones >65 anys que encara requereixen cribratge)</i> • <i>Citologia LSIL (cribratge)</i>
Alt (>10% - 25% de risc immediat)	Colposcòpia Risc 2* en un màxim de 4 setmanes	<ul style="list-style-type: none"> • <i>VPH 16/18 positiu i citologia (triatge) ASC-US o LSIL</i> • <i>Citologia HSIL o ASC-H carcinoma (independentment del resultat de la prova de detecció de VPH)</i>
Molt alt (>25% de risc immediat de CIN3+)	Colposcòpia Risc 2* en un màxim de 2 setmanes	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Citologia ACG, AIS o carcinoma (independentment del resultat de la prova de detecció de VPH)</i>

*La diferenciació de la colposcòpia d'acord amb el risc d'HSIL/CIN3+

S/ Algorismes de conducta clínica

<https://icoepi.net/colluteri/app>

Generalitat de Catalunya /Salut

Benvinguts/des a la aplicació web dels algorismes de conducta clínica del Protocol de detecció precoç del càncer de coll uterí a Catalunya.

Aquesta eina s'ha creat per a donar suport als professionals sanitaris de Catalunya implicats en la implementació del nou Protocol de detecció precoç del càncer de coll uterí.

L'objectiu principal és facilitar la interpretació i la utilització dels algorismes de conducta clínica.

Els autors reconeixen respectuosament que no totes les persones amb coll uterí s'identifiquen com a dones. Al llarg de tota la web s'utilitza el terme "dona/dones" per a fer referència tant a les dones com a la resta de persones amb coll uterí.

Presidència de la Unió Europea, Departament de Salut, Pla de Recerca, Innovació i Recerca, Departament de Salut, Generalitat de Catalunya

Generalitat de Catalunya /Salut

En quina de les situacions següents es troba la dona:

Sol·licita cribrar-se

Edat Tornar enrere

<25 anys

25-29 anys

30-65 anys

>65 anys

Presidència de la Unió Europea, Departament de Salut, Pla de Recerca, Innovació i Recerca, Departament de Salut, Generalitat de Catalunya

S/ Desplegament prova VPH

Principals novetats d'acord amb l'evidència científica disponible:

2023

- 1 Prova de detecció del virus del papil·loma humà (VPH)** com a prova primària de cribratge per a les dones **≥30 anys**.
- Implementació del **genotipat parcial** i de la **citologia** cervical com a proves de **triaatge**.
- 3 Conducta clínica basada en el risc** de tenir o desenvolupar lesions HSIL/CIN3+.
- Implementació d'un **programa** de detecció precoç del càncer de coll uterí **organitzat de base poblacional**.
- Implementar l'ús de l'**automostra** com a mètode per a l'obtenció de la mostra en les dones >30 anys.

Algorismes de conducta clínica
Detecció precoç, seguiment i tractament

Avaluació periòdica i control de qualitat del Programa

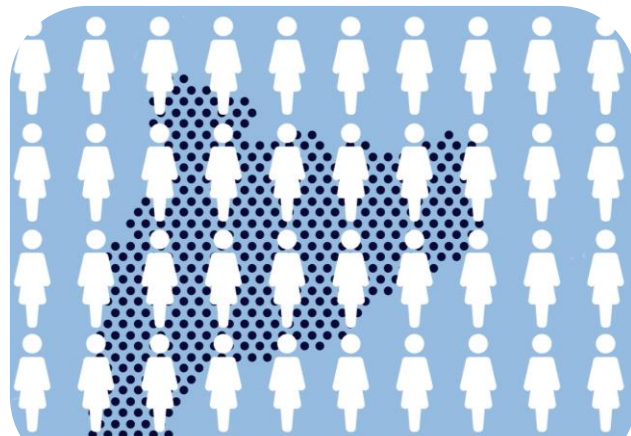

S/ Pas a un programa poblacional

Programa oportunista

És la dona qui sol·licita el cribratge o un professional que la recomana

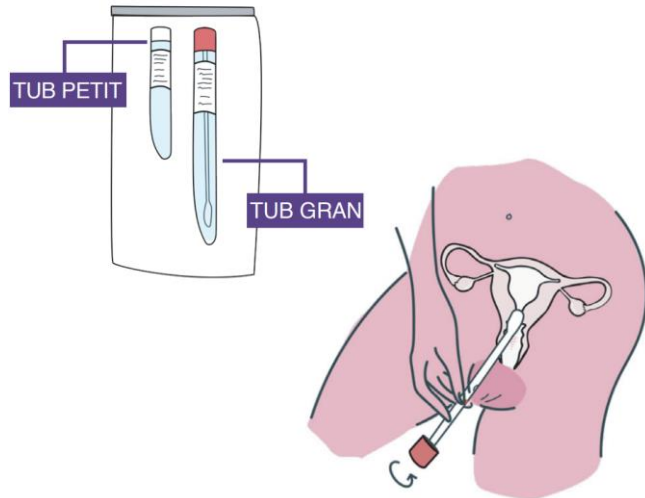

Programa poblacional

Des del sistema sanitari es convida la dona a cribrar-se

EQUITAT

La prova de detecció del VPH permet l'ús de l'automostra

- **Equivalència** de resultats amb mostres recollides per professionals sanitaris.
- Àmpliament **acceptat** entre les dones.
- Augment de les **cobertures** de cribratge.
- Millor utilització dels **recursos sanitaris**.

2ª Fase Poblacional – 30 a 65 anys (*automostra*)

2024

- **Gener.** Prova pilot ASSIR El Prat de Llobregat

↳ *Farmàcies municipi el Prat de Llobregat*

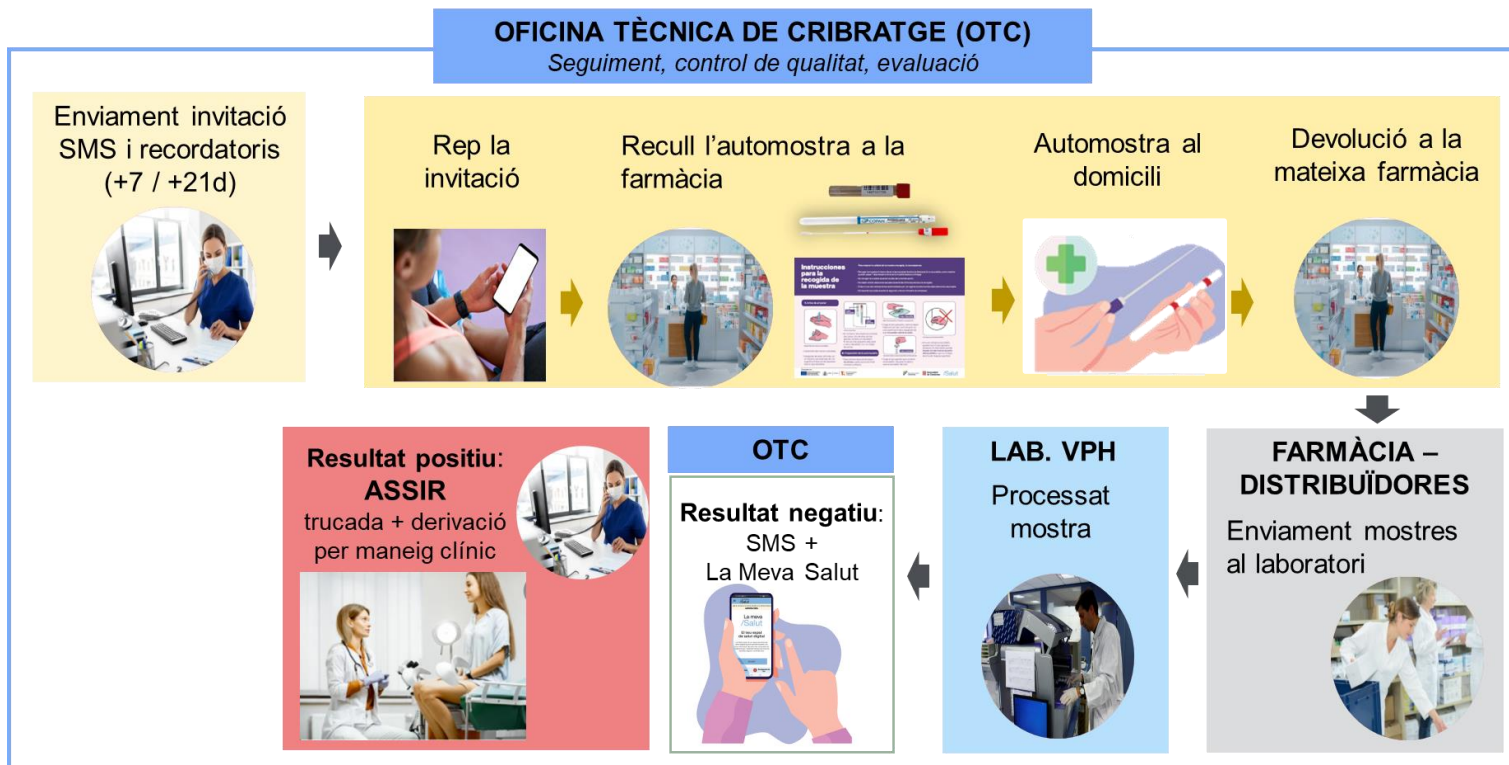
- **Maig.** Prova pilot ASSIR Baix Llobregat – Litoral

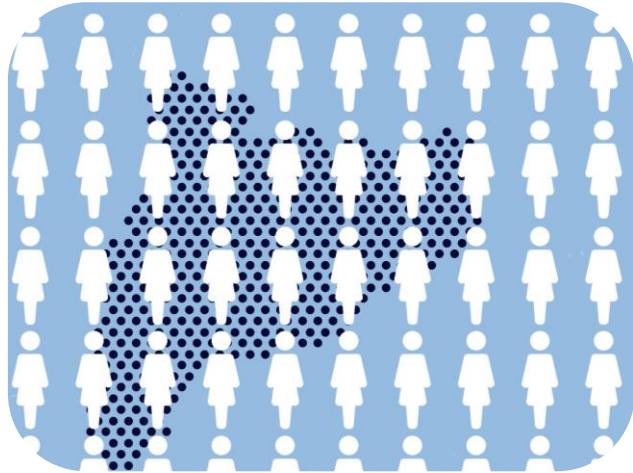
↳ *Farmàcies municipi Castelldefels, Begues, Gavà, St. Climent i Viladecans*

A partir de 2025

- Desplegament progressiu a la resta de RS Metropolitana Sud i posteriorment, a la resta de Regions Sanitàries

S/ Cribratge amb automostra

Estratègia d' invitació

- Segons interval des de l'última prova
- Edat: 30-35-40-45-50-55-60-65 anys
(per mes de naixement, aproximadament)

Futur... (no molt llunyà)

- * **Genotipat extens:** més enllà de la determinació del VPH16, VPH18 i altres.
  - Seguiments segons resultats de genotipat individual
  - Millor conducta clínica segons el risc
- * **Cribratge ajustat als antecedents clínics de les dones:**
  - Cribratge segons antecedents patològics
  - Cribratge segons vacunació contra el VPH
  - Modificació de les edats de cribratge
  - Desintensificació del cribratge

S/ Enllaços d'interès

Protocol 2023: <https://scientiasalut.gencat.cat/handle/11351/10538>

Vídeo professionals de l'atenció primària: <https://vimeo.com/868409269/69e441b7db>

Pàgines web informatives ciutadania

[Programes de detecció precoç del càncer](#)

[Programa de detecció precoç del càncer de coll uterí](#)

[Programa de detecció precoç del càncer de coll uterí **amb automostra**](#)

[Càncer de coll uterí](#)

[Virus del papil·loma humà](#)

[Llistat de farmàcies adherides al programa](#)

[Tríptic protocol VPH \(CAT\)](#)

[Tríptic automostra \(CAT\) / \[Tríptico automuestra \\(ESP\\)\]\(#\)](#)

[Instruccions automostra \(CAT\) / \[Instrucciones automuestra \\(ESP\\)\]\(#\)](#)

Moltes gràcies!

Programa de detecció precoç del **càncer de coll uterí**

El càncer de coll uterí es pot prevenir

Si tens entre 30 i 65 anys **fes-te la prova!**

Trobareu més informació al web del Canal Salut o escanejant aquest codi QR

Informa-te'n en aquesta farmàcia col·laboradora

/Salut

 Generalitat de Catalunya

<http://ico.gencat.cat>